

Arhim. Simeon Kraiopoulos

EU ȘI CEL DE LÂNGĂ MINE
RELAȚIILE INTERPERSONALE ALE CREȘTINULUI

Traducerea
Ioana Irina Cioboată

Editura Bizantină

Cuprins

Cuvânt introductiv al editorilor	9
„Așa și aceștia în Noi să fie una”	13
„O, suflete, cunoaște-ți valoarea!”	27
Antinomia întâlnită în creștinism	45
După măsura credinței noastre	61
Nașterea de prunci – Partea I	79
Nașterea de prunci – Partea a II-a	95
Nașterea de prunci – Partea a III-a	111
Mare taină! Dumnezeu se face om	129
Dragostea pentru Dumnezeu nu poate fi separată de dragostea pentru aproapele	143
Adevărata comuniune cu Dumnezeu	157
Doamne, mă lepăd de toate pentru iubirea Ta	173
Deschiși spre ceilalți	189
Iubirea de sine și interesul propriu	203
„A muri față de orice om”	219
Să învățăm lecția ascultării	229
Perihoreza dintre oameni	243
Părinți și copii	255
Este de netrecut distanța dintre ortodocși și catolici?	279
Cincizecimea: o mare sărbătoare, mare bucurie	289
Cine îl poate înălța pe om așa?	297

„Așa și aceștia în Noi să fie una”

Dumnezeu este baza și începutul relațiilor interpersonale

Tema pe care ne-am hotărât să o dezbatem duminică trecută a fost „Legăturile interpersonale ale creștinului.” În cadrul dezbaterii acestui subiect putem discuta și despre alte teme care au fost propuse: despre discernământ, despre nevointă, despre viața în Hristos ca jug.

Ca să putem aborda, însă, corect acest subiect și ca să începem în mod potrivit dezbateră lui, trebuie să începem de la temelia acestuia. Dacă nu începi și nu continui în mod corect, nu vei ajunge acolo unde trebuie și unde vrei să ajungi.

Să începem, așadar, această temă de la rădăcina ei, de la temelie. În mod cert, rădăcina și temelia tuturor lucrurilor este Dumnezeu. Poate că alte teme ar putea fi abordate puțin diferit. Poate. Tema noastră, însă, nu trebuie abordată sub nicio formă în afara acestui cadru.

Din moment ce vorbim despre legăturile interpersonale ale creștinului, neapărat trebuie să Îl avem ca început și temelie pe Dumnezeu. Putem spune că și între cele trei Persoane ale Sfintei Treimi sunt legături interpersonale, deci și între cele trei Persoane există acest tip de relații. Nu există numai Tatăl, nu există numai Fiul, nu există numai Sfântul Duh. Întotdeauna Tatăl există în relație cu Fiul și cu Duhul

Sfânt, Fiul există în relație cu Tatăl și cu Duhul Sfânt, iar Duhul Sfânt există în relație cu Tatăl și cu Fiul. Nu există nicio Persoană singură fără celelalte, nici nu putem spune că o persoană a Sfintei Treimi le asimilează pe celelalte. Dumnezeu întotdeauna este un Singur Dumnezeu, dar în Singurul Dumnezeu sunt totdeauna Trei Persoane.

Întrucât omul a fost creat de Dumnezeu „după chipul Său”², relațiile dintre oameni trebuie să fie asemenea relațiilor dintre Persoanele Sfintei Treimi. Așadar, în acest cadru trebuie abordate relațiile interpersonale ale creștinului.

De altfel, Însuși Iisus Hristos, după ce S-a ridicat împreună cu Apostolii de la Cina cea de Taină, ca să meargă în Grădina Ghetsimani, S-a rugat lui Dumnezeu Tatăl, ca atât Apostolii, cât și toți cei care prin ei vor crede în Dumnezeu, să fie una, să fie adică uniți și plini de iubire „precum suntem Noi”³.

Și, așa cum am spus și altă dată, nu știu câți dintre voi ați auzit și ați fost atenți, Hristos nu S-a rugat doar ca oamenii să fie una precum Dumnezeu, adică, așa cum una sunt cele trei Persoane Treimice, care au iubire și unitate. Hristos nu S-a rugat numai pentru unitatea oamenilor, ca aceasta să fie asemenea unității Persoanelor Sfintei Treimi, ci a mai spus o frază pe care, din nefericire, nu o avem în vedere. Iar oamenii încearcă să fie una, fără a ține seama de această frază. Se poate acest lucru? Nu se poate! *Să fie și aceștia una în Noi, precum Noi una suntem*, adică să fie una, să fie uniți, dar în Noi. Să găsim sprijin și reazim în Persoanele Sfintei Treimi, în Ele să avem temelia. De aici să începem,

² Facere 1, 27.

³ Ioan 17, 22.

aici să ne raportăm și aici să ne întoarcem. Oamenii nu se pot rezuma doar la a-L imita pe Dumnezeu, doar la a-L avea model pe El. Hristos nu spune doar acest lucru.

Oamenii pot deveni una, pot fi uniți, pot fi iubitori precum sunt Persoanele Sfintei Treimi, însă în Noi, adică în Persoanele Sfintei Treimi. Doar în Acestea pot oamenii deveni una, doar în Acestea pot să fie una.

Omul nu are existența de la sine, ci o datorează lui Dumnezeu. Nu are lumina din sine, ci este luminat de Dumnezeu. Existența lui este dată de Dumnezeu, lumina o ia de la Dumnezeu, viața o ia de la Dumnezeu, totul este dat de Dumnezeu. Așadar, omul nu poate doar să Îl imite pe Dumnezeu. Omul este ceea ce este în Dumnezeu. Așadar, oamenii pot fi uniți doar în Dumnezeu, nu ajunge doar să imite Persoanele dumnezeiești.

Nu este de ajuns ca omul doar să Îl imite pe Dumnezeu

Trebuie să începem tema noastră de acolo de unde trebuie începută, adică de la Dumnezeu, de la Sfânta Treime. În momentul în care imiți, ai în vedere doar ce face celălalt și încerci să faci și tu asemenea, dar într-un mod exterior, de suprafață, schimbând acel lucru după cum vrei tu. Dar nu se face așa. Nu este suficient ca omul doar să Îl imite pe Dumnezeu, ci trebuie să și trăiască în Dumnezeu. Nu trebuie doar să-L imităm pe Hristos – spunem aceasta în general, independent de tema noastră – ci să și trăim în Hristos, El să fie în noi, viața noastră să fie viața lui Hristos. Omul trebuie să ajungă în punctul în care rugăciunea lui să

fie rugăciunea lui Hristos, smerenia lui să fie smerenia lui Hristos, iubirea lui să fie iubirea lui Hristos, răbdarea Lui, bunătatea Lui, onestitatea Lui, toate să fie ale lui Hristos.

Nu este de ajuns doar să vedem că Hristos este iubitor și blând și să încercăm să Îl imităm. Dacă era așa, nu mai era nevoie ca Hristos să devină om. El nu a devenit om doar ca să fie în mijlocul nostru și să ne dea porunci de urmat. Desigur, a făcut și aceste lucruri, a trăit în mijlocul oamenilor, le-a vorbit, le-a descoperit taina lui Dumnezeu prin cuvinte și prin fapte, dar nu S-a limitat doar la atât. S-a întrupat ca să Se unească cu noi, astfel încât El să trăiască în noi, și noi în El.

Acesta este Dumnezeu. Noi suntem firea umană pe care și-o asumă. Firea umană este Biserica, iar Biserica suntem noi. Fiecare în parte. Deoarece Hristos, de la Sine, nu are nevoie să devină om pentru că El este Dumnezeu. Dar, ca Dumnezeu, Se unește cu omenirea, iar omenirea suntem noi, și astfel Dumnezeirea și omenirea alcătuiesc un Singur Hristos, a Doua Persoană a Sfintei Treimi, Mesia.

În Dumnezeu să găsim existența noastră

Vă rog, așadar, să fim atenți la această frază care spune: „...Ca să fie și aceștia una precum și Noi Una suntem”⁴. Aceasta înseamnă că dacă omul nu trăiește în Dumnezeu, nu poate să fie ce trebuie să fie. Va fi ceva, dar nu va fi ceea ce trebuie să fie. Și nu poate omul să ajungă vreodată la acel punct, așa cum îl vrea Dumnezeu, dacă doar Îl ascultă pe

⁴ Ioan 17, 11.

Dumnezeu, sau doar încearcă să facă ceea ce spune Dumnezeu, sau doar imită ceea ce este Dumnezeu.

Omul este nimic. Din neînțință a venit la ființă. L-a adus Dumnezeu de la zero. Nu se mai întoarce la zero, dar de la sine, însă, este zero. Nu se întoarce la zero deoarece Dumnezeu nu vrea acest lucru. Dumnezeu îl ține în ființă pentru totdeauna. Acest simțământ trebuie să îl aibă omul foarte adânc în sine, și să simtă că doar în Dumnezeu va fi ceea ce va fi, în Dumnezeu va ajunge unde va ajunge, în Dumnezeu va fi cum îl vrea Dumnezeu.

Sau, dacă vreți, fiind în Dumnezeu, Îl va avea în sine pe Dumnezeu, omul va fi purtător de Dumnezeu, omul va fi purtător de Duh Sfânt, va fi purtător de Hristos, Îl va aduce pe Dumnezeu în interiorul său, va avea în lăuntrul său Sfânta Treime.

Prin urmare, oamenii trebuie, mai ales în relațiile interpersonale, să se asemene celor Trei Persoane ale Sfintei Treimi, adică să facă ce fac Cele Trei Persoane ale Sfintei Treimi. Însă, acest lucru nu îl pot face oamenii de la ei înșiși, ci doar prin harul lui Dumnezeu. Doar înrădăcinați și având temelia în Sfânta Treime o pot face. Așadar, fiecare legătură care există între Persoanele Sfintei Treimi, aceeași legătură trebuie să existe și în relațiile dintre oameni.

În primul rând, Persoanele Sfintei Treimi nu se confundă. Este un singur Dumnezeu, dar Persoanele nu se confundă una cu alta. Niciodată Tatăl nu va fi Fiul. Niciodată Fiul nu va fi Tatăl sau Sfântul Duh. Tatăl este întotdeauna Tată, Fiul este întotdeauna Fiu, iar Sfântul Duh este întotdeauna Sfântul Duh.

Așadar, fiecare om trebuie să-și găsească existența, să se găsească pe sine ca persoană, să-și găsească entitatea, să se descopere pe sine, să-și descopere identitatea, așa cum spunem uneori. Nu se poate altfel. Deoarece, paradoxal, omul cu cât se iubește pe sine mai mult, cu cât este mai egoist, mai egocentric, cu atât mai mult se dizolvă existența sa în lucruri și în ceilalți oameni.

Persoanele Sfintei Treimi nu se confundă între ele. Întotdeauna fiecare Persoană este ceea ce este. Prin urmare, în Dumnezeu trebuie să își găsească cineva existența, altfel nu se poate. Altfel, omul devine egoist și iubitor de sine, fără să realizeze acest lucru.

Fiecare om este unic și nu se confundă cu ceilalți

Nu este nevoie să încerce cineva să își găsească identitatea, așa cum o fac foarte mulți tineri din ziua de astăzi, care au pierdut totul și nu mai știu ce li se întâmplă. Au momente când ajung până în punctul de a se îndoii de propria lor existență; nu știu cine sunt și caută să își găsească identitatea, să își înțeleagă existența. În cele din urmă, omul nu mai poate să facă nimic pentru că nu poate să își găsească sinele fără să fie modelat de Dumnezeu astfel încât să poată să se descopere pe sine, să poată avea conștiința de sine, să poată avea conștiința propriei identități. Doar Dumnezeu poate să facă aceasta, nicidecum omul prin simpla sa strădanie, prin efortul său sau prin propria inteligență.

Prin urmare, ajungem iarăși la concluzia că ceea ce îi este necesar omului este credința în Dumnezeu. Având credință în Dumnezeu și acordând atenție cuvintelor lui

Dumnezeu, fără să-și dea seama – o, minune! – va înțelege că a devenit persoană, și nu doar individ. Va avea conștiința identității sale și va putea să îi vadă și pe ceilalți ca persoane. Nici el nu se va confunda cu alții, nici alții nu se vor confunda cu el și totuși va fi în ceilalți și ceilalți vor fi în el.

Dumnezeu, însă, va face această minune, deoarece aceasta este o minune. Așa cum Dumnezeu ne-a adus din neființă la ființă, tot așa El este Cel Care poate să ne țină pe calea Lui, să ne conducă în mod corect și să ne schimbe astfel încât, în cele din urmă, să devenim ceea ce trebuie să fim. Doar Dumnezeu poate face acest lucru, nicidecum omul. Câte strădanii ale oamenilor nu sunt zadarnice! Strădanii despre care s-ar putea spune că sunt vrednice, dar din ignoranță, în special din egoism, nu folosesc la nimic, osteneli și încercări care nu duc la nimic bun. Aceste lucruri se întâmplă din cauza faptului că omul nu se încrede în Dumnezeu, nu se lasă în mâinile lui Dumnezeu, nu se predă cu totul lui Dumnezeu, astfel încât El să fie Cel care îl modelează precum dorește El.

Așadar, Dumnezeu ne ajută să conștientizăm faptul că fiecare dintre noi este o persoană unică și nu se confundă cu ceilalți, El va lucra astfel încât să ne simțim identitatea și să ne conștientizăm propria existență.

Persoanele Sfintei Treimi au o singură voință

Așadar, Persoanele Sfintei Treimi nu se confundă între Ele. Acum, așa cum v-am spus, poate vă va părea rău pentru tema pe care ați ales-o. În Sfânta Treime, fiecare Persoană este o Persoană Unică, dar este un Singur Dumnezeu,

o singură fire dumnezeiască. Așa cum noi, omenirea, suntem împreună un om. Nu suntem mulți oameni, ci multe persoane. Toți suntem creați cu o singură fire, firea umană.

Între Persoanele Sfintei Treimi nu există voințe diferite. Este de neconceput. Întotdeauna Cele Trei Persoane vor avea aceeași voință. Nu putem gândi că una vrea Tatăl, alta Fiul și alta Sfântul Duh. Persoanele Sfintei Treimi au aceeași voință. Nu putem spune că se diferențiază între ele. Nu putem spune – atenție! – că Își spun părerea personală.

Cât de des auzim în zilele noastre acest lucru: să ne spunem părerea, toți trebuie să ne exprimăm părerea, să fim liberi să spunem ce gândim. Cum se mai numește asta? Polifonie, pluralism, nu? Se întâmplă și la noi. S-a ajuns astăzi până în punctul în care un tânăr poate să creadă că merge bine, că este pe drumul cel bun și că este liber, doar pentru simplul fapt că își exprimă părerea în mod liber, că este liber să facă ceea ce vrea el. Crede că aceasta este libertatea și că așa are și legături sănătoase cu ceilalți. Dar nu este deloc așa.

În Sfânta Treime, Fiul are lucrarea Sa personală, dar întotdeauna Tatăl și Duhul Sfânt sunt de acord cu lucrarea Fiului, Cel Care devine Om ca să mântuiască lumea. Sfântul Duh, de asemenea, are lucrarea Sa personală. Nu face Tatăl lucrarea Duhului. Om a devenit doar Hristos, nu Tatăl și nici Sfântul Duh. Așadar, lucrarea Fiului nu o fac celelalte Persoane, ci El o face, cu acordul Lor. Lucrarea Tatălui o face Tatăl, Care Îl naște pe Fiul și Îl purcede pe Duhul Sfânt. Celelalte Persoane nu fac acest lucru. Tatăl nu se naște. Fiul Se naște de la Tatăl. Duhul Sfânt nu se naște, ci purcede de la Tatăl. Fiecare Persoană are lucrarea Sa

personală, dar nicidecum nu putem afirma că părerile lor sunt divergente, sunt diferite sau că fiecare Persoană a Sfintei Treimi are propria părere.

Sinoadele Ecumenice

Și ca să nu vă pară ciudat ce am spus până acum – să fiți atenți, vă rog – am să vă dau exemplul Sfinților Părinți care participau la un Sinod Ecumenic ca să discute despre o temă dogmatică și să ajungă la o concluzie. Nu cu înțelesul că aveau să creeze dogma, ci că vor găsi mijlocul potrivit de a o formula. Dogma deja exista, nu o creau aceștia.

Am spus că toate vin de la Dumnezeu, iar omul trebuie întotdeauna să aibă în vedere acest lucru. Nu este vorba despre faptul că trebuie să căutăm adevărul, deoarece el deja există. Să încercăm să vedem adevărul, să îl înțelegem și să ne plecăm spre el. Adevărul nu reiese din discuții și din exprimarea părerilor unuia și ale altuia.

Așadar, la un Sinod Ecumenic, toți Sfinții Părinți trebuie să fie de acord între ei. Cine nu este de acord este considerat eretic. De exemplu în dogma în care se afirmă că Fiul este Dumnezeu, ideea nu este să își spună fiecare părerea: eu cred asta, eu cred cealaltă, eu cred și așa și așa. Toată strădania Sfinților Părinți a fost să formuleze dogma care exista deja, să o formuleze în așa fel, încât fiecare credincios să o înțeleagă pe măsura înțelegerii fiecăruia, dar să se și zidească, adică să fie păziți de înșelare, Biserica având deci pe cineva care îndrumă poporul și îl ferește de erori și de primejdii.